

BRUHM HABAIM!

Vizita în România a directorului general al JOINT pentru Europa, ALBERTO SENDEREY

Directorul general al JOINT pentru Europa, **Alberto Senderey**, a vizitat România, pentru a doua oară în cariera sa în cadrul acestei organizații. Fost director al JOINT Israel și, mai târziu, al diviziei pentru Europa și America Latină, oaspetele F.C.E.R. este conducătorul departamentului care se ocupă azi de evreii din țările din Estul, Vestul și Centrul Europei, estimăți la aproximativ 3.000.000 de suflete. Astfel, în atenția sa se află programele de asistență și dezvoltare de programe pentru ceea ce reprezintă cea mai mare comunitate evreiască, după Israel și America de Nord. Așa cum afirmă în timpul vizitelor sale, prioritară este formarea unei familii europene, care să-și cunoască istoria, valorile și rădăcinile comune. Sefarzi sau așchenazi, evreii europeni au o cultură de două milenii care trebuie să fie cunoscută. „Bunicul meu a fost un scriitor de limba idiș, iar bunicul lui un scriitor sefard” - ne mărturisea Alberto Senderey, născut în Argentina, dar a cărui familie își avea rădăcinile la Toledo, în Spania „erei de aur” a culturii iudeo-maure. Vremurile i-au condus, mai apoi, în Salonic - alt oraș cu o bogată cultură evreiască -, iar mai târziu în Rusia Ecaterinei cea Mare. Azi, Alberto Senderey își are „cartierul general” la Paris, unde coordonează Biroul European al JOINT. Conexiunile la nivel continental reprezintă, în viziunea directorului general al JOINT pentru Europa, o condiție pentru menținerea unei civilizații evreiești care a marcat evoluția culturii universale.

Periplu de suflet în trei orașe din Ardeal și Banat

Periplul românesc al lui Alberto Senderey a început la **ORADEA**, unde membrii comunității i-au pregătit o surpriză de proporții. Corul (dirijat de *Gheorghe Vilan*) a prezentat un spectacol special pentru acest prilej, recital ce a fost urmat de un moment de muzică klezmer și evoluția grupurilor de dansuri pentru copii și tineri. În cursul discuției cu președintele comunității, ing. *Felix Koppelman*, și cu reprezentanții vârstei medii și ai tineretului, coordonatorul programelor europene ale JOINT a putut afla nevoile, visurile și așteptările unei comunități nu foarte numeroasă, dar foarte activă. Alberto Senderey a aflat că, dincolo de lupta pentru supraviețuire etnică și religioasă, există dorința de a asigura programe calitative, care să răspundă dorințelor membrilor de toate vârstele ai comunității.

Al doilea popas - în compania împuternicitului președintelui F.C.E.R., *Alex Sivan* - l-a reprezentat Căminul pentru vârstnici și Restaurantul ritual al Comunității Evreilor din **ARAD**. Amenajat cu ajutorul JOINT-ului și al unor importanți donatori americani, acest autentic „acasă” pentru cei bătrâni este o oază luminoasă, ce însuflă optimismul și sociabilitatea atât de necesare pentru oameni adesea deznădăjduiți. Întrevederea cu președintele comunității, ing. *Ionel Schlesinger*, a reprezentat o ocazie pentru a cunoaște problematica actuală a tineretului, vârstei medii și vârstnicilor dintr-o comunitate ce numără azi mai puțin de 400 de membri.

La **TIMIȘOARA**, această zi, plină de experiențe inedite pentru Alberto Senderey, a continuat într-o notă cu totul diferită. Momentul cel mai emoționant l-a constituit, cu siguranță, vizitarea unor vârstnici în casele lor. Perspectiva unei senectuți liniștite este asigurată de grija oferită de JOINT.

Cu acest prilej, deci, bătrânii au putut informa musafirii despre utilitatea ajutorului primit, dar și despre multitudinea de nevoi pe care încă le mai au. Dr. *Paul Costin*, președintele comunității timișorene, a prezentat, cu această ocazie, involuția demografică a acestei comunități, ce număra, în perioada interbelică, peste 13.000 de suflete. Centrul de Zi al comunității timișorene, ce funcționează de anul trecut în locul casei de bătrâni, desființată, asigură programe atractive pentru cei ce aparțin „vârstei de aur”. Chiar în ziua vizitei liderului JOINT, la Centrul de Zi, juristul *Paul Sterescu* a susținut o conferință despre „Cazul Dreyfus”. Aceasta se înscrie într-un ciclu de manifestări dedicate unor importanți personalități evreiești. Pe de altă parte, Alberto Senderey a putut vedea care sunt activitățile tinerilor și maturilor din Timișoara. O proiecție referitoare la programele derulate în ultimul an a fost, credem, destul de concludentă pentru a vedea că această comunitate își dorește să supraviețuiască diminuării sale demografice.

LUCIANA FRIEDMANN

Prezentul și viitorul... Cei de azi și cei ce vin din urmă

Între 16-18 februarie a.c., am fost onorați de vizita directorului general al JOINT pentru Europa, **Alberto Senderey**, aflat într-o călătorie de lucru, începută la Paris și încheiată la București, unde s-a întâlnit cu vice-președintele F.C.E.R., ing. *Paul Schwartz*, și secretarul general al Federației, ing. *Albert Kupferberg*. Vice-președintele Federației a făcut o succintă trecere în revistă a trecutului și prezentului obștii, evidențiind metamorfozele în bine petrecute, în ultima vreme, în toate domeniile de activitate, în pofida greutăților financiare cu care ne zbatem. Oaspetele s-a angajat să ne sprijine în continuare, să ne asigure înființarea Centrului Cultural din str. Anton Pann nr. 44, în ideea că acest Centru ne va aduce venituri. „Vă vom fi alături cât timp veți avea nevoie”, ne-a asigurat. Musafirii noștri au întâmpinat *Șabatul* la Templul Coral, împreună cu liderii F.C.E.R. și C.E.B., cu dr. *Zvi Feine*, directorul Programului JOINT pentru România, și *Israel Sabag*, director adjunct al aceluiași Program pentru tineret și generația de mijloc, cu numeroși evrei bucureșteni.

Pretutindeni (în comunitățile din țară, instituțiile de asistență socială, vizitele făcute acasă la asistații bucureșteni), oaspetele a fost însoțit de împuternicitul președintelui F.C.E.R., *Alex Sivan*. L-au impresionat: ● Templul Coral ● comentariile Rabinului *Abraham Ehrenfeld* la *Pericopa Ibro*, elogiu adus ecumenismului și preceptelor esențiale ale Decalogului, libertatea și antiidolatria ● recitativele prim cantorului *Iosif Adler*. Vizitând noul sediu al D.A.S.M. - însoțit de președintele Departamentului, ing. *Nilu Aronovici*, și de directorul Programului „Braille” pentru România, *Franca Opreșcu Aronovici* -, Centrul Medical din Capitală, Complexul „Băluș”, Căminul „Rosen”, Restaurantul ritual, oaspetele a înțeles cât de importantă este acțiunea de salvare a unei colectivități în voința ei de a trăi o viață evreiască demnă, în pofida imenselor dificultăți economice cu care este confruntată, azi, România.

Nota stenică a vizitei a fost dată de contactul cu tot ceea ce întreprind tinerii și, mai recent, cei de vârstă medie, care s-au dovedit a fi deloc puțini (2-3.000 la o populație de circa 4-5.000 de evrei). *Oneg Șabat*-ul din Popa Soare, *zmirot*-urile în care s-a regăsit, reunindu-și vocea cu a oamenilor din toate generațiile prezente în sală, au constituit nu sfârșitul unei vizite, ci începutul unei prietenii. „Sunt foarte optimist discutând cu tinerii și cei de vârstă medie. Modul în care ei se implică în viața comunitară este o garanție a continuității iudaismului în România”.

În țările din Estul, Vestul și Centrul Europei mai trăiesc circa trei milioane de evrei

Despre *Alberto Senderey*, rădăcinile argentinene ale familiei sale, pasiunea pe care o pune în noua lui responsabilitate, aceea de director general al JOINT pentru Europa, aveam să aflăm mai întâi de la dr. *Zvi Feine*, directorul Programului JOINT pentru România. *Alberto Senderey* a venit în România „din dorința sinceră

Dr. **ZVI FEINE**, directorul Programului JOINT pentru România

Continuu să fiu impresionat de viața dvs. comunitară

de a ajuta la o existență normală a comunității noastre, la cooperarea ei mai strânsă cu alte comunități din Europa”.

- Care este punctul dvs. de vedere asupra prezentului nostru?

- Continuu să fiu impresionat de: ● excepționalele servicii de asistență socială și medicală, realizate cu ajutorul JOINT-ului ● incitantele întâlniri-dezbateri cu rol educativ iudaic, puse în operă de Departamentul pentru Tineret ● interesul copiilor pentru cursurile de Talmud Tora ● potențialul valoric al generației de mijloc, din ce în ce mai implicată în viața comunitară.

Zece întrebări pentru ALBERTO SENDEREY

Alberto Senderey vorbește simplu, firesc, neprotocolar, într-un mod în care seriozitatea face casă bună cu umorul. Sigur, faptul că se află pentru a doua oară printre noi, ar putea fi o cauză. Dar simt în felul lui de a fi că există o stare de spirit venind din adânc. Gândul mă duce la un cuvânt idiș aproape intraductibil, *heimiș*, care, în traducere liberă, înseamnă că se simte printre ai lui, ca acasă. Înțeleg că, pentru Alberto, etica este rațiune pusă în practică, că mâna întinsă celui în suferință i-a devenit, demult, normă de conduită.

- Scopul vizitei?
- Sunt aici din dorința de a vă cunoaște la voi acasă și a găsi cele mai bune soluții de eficientizare a vieții comunitare în România.
- De ce, România?

- Interesul pentru România mi-a fost deșteptat și de faptul că este unul dintre statele candidate la U.E. în care tratamentul minorităților naționale și-a găsit o soluționare reală.

- Câteva cuvinte despre instituțiile noastre comunitare și despre conducere.

- Sunteți foarte organizați, foarte devotați obștii, știți să cultivați sentimentul demnității asistaților dvs., aveți un extraordinar simț al datoriei prin felul în care vă folosiți resursele financiare. Sigur, este meritul conducerii dvs. care a știut și știe să cultive toate aceste aptitudini.

- Cum putem supraviețui în viitor?
- Sprijinindu-vă tinerii.
- Care este punctul sensibil numărul 1 al vieții evreiești mondiale, azi?
- Modul în care generațiile vârstnice transmit tinerilor valorile iudaice și modul în care aceștia le asimilează.
- O sinteză a situației prezente din Orientul Apropiat?
- Situația este instabilă. Există primejdii, dar și capacitatea intrinsecă de a le răspunde.
- Dominanta vizitei la noi?
- Sunteți o comunitate foarte puternică, de o impresionantă vitalitate.
- Prioritățile vieții evreiești actuale?
- Știința/arta integrării, printr-o expresie

iudaică, într-o lume pluralistă.
- Credeți că lumea poate fi vindecată?
- Este job-ul nostru permanent.
- În 2007, se vor împlini 40 de ani de parteneriat JOINT-F.C.E.R. Cum l-ați defini?

- Am izbutit împreună multe realizări importante. Avem proiecte, nu puține, pentru anii în curs. Să ne vedem sănătoși la împlinirea din 2017, de ce nu?, din 2027. Personal, aștept o convorbire la temă în 2037...

IULIA DELEANU